

Singulars i universals

El lema de la cultura catalana, convidada d'honor a la Fira del Llibre de Frankfurt del 2007, va ser un encert. S'hi presentava com a "singular i universal". Una cultura com totes les altres, homologable; però amb un patrimoni i un perfil específics, particulars. Va ser un encert també perquè contenia una afirmació de trajectòria, una definició de present i un propòsit de futur. Establia els paràmetres d'una continuïtat. I era aplicable a les diverses activitats inscrites o adscrites a una cultura nacional permanentment interessada per totes les altres, des de la vivència i la renovació desacomplexades del propi llegat. Una cultura oberta i canviant, inclusiva, permeable, disposada a la cooperació, a compartir i a intercanviar influències i formes d'expressió. A Frankfurt, el 2007, al costat dels llibres i de totes les arts, com a tants llocs i tantes vegades, els castells van actuar com a símbol, com a prova material efímera però imponent d'aquella, nostra, cultura peculiar. Castellers de Valls i de Vilafranca, en representació de tots els altres, van exhibir i certificar amb contundència aquella marca de singularitat de vocació i projecció global.

No sóc casteller. He vist castells d'ençà que tinc memòria. Però no n'he fet. No hi he participat més enllà de la perifèria testimonial d'alguna pinya, arrossegat per algun amic. Però he patit a cada sacsejada, vista de prop o de lluny. I, des de la distància, m'he descobert còmplice, emocionat i commogut. Sempre m'ha semblat que aquells castells eren una expressió genu-

ina del meu país. Sempre. I me n'he sentit impressionat i orgullós.

El món casteller acaba de commemorar el tercer aniversari del seu reconeixement com a part del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. El 16 de novembre del 2010, després d'un procés encetat el 2007 aglutinant energies i voluntats, a l'Assemblea de la Unesco celebrada a Nairobi, mentre el president del Parlament Ernest Benach carregava i descarregava el rostre i els punys, els castells quedaven inscrits en un exclusiu registre mundial d'activitats, festes i representacions mereixedores d'especial consideració i protecció. Dilluns passat, al Palau de la Generalitat, sota la presidència del conseller Ferran

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

**Els castells
són la millor
font de
metàfores
per als
reptes que
afrontem**

màxim nivell internacional, només va ratificar l'evidència interna de la importància del fenomen casteller en la transició de la cultura popular tradicional catalana des de la resistència davant del franquisme fins a la renovació protagonitzada per la generació actual. Els castells han estat una de les formes de cultura popular amb més capacitat d'influència a l'hora de buscar i trobar l'equilibri

—la mesura justa— entre la preservació del substancial, de l'irrenunciable, i la modernització i actualització del necessari. Els castells han perdurat i han sabut transformar-se. S'han fet més grans, s'han expandit organitzativament i territorialment, han guanyat visibilitat als mitjans i a la societat, han atret més gent, han incorporat definitivament les dones, són més transversals, més segurs per a la canalla... I han mantingut íntegres els seus trets característics i els seus valors definidors. Un castell és el repte públic d'un equip disposat a posar-se a prova. És un gest col·lectiu d'audàcia. És una empresa complexa que convoca a la participació dels presents. És la materialització tangible i concreta d'una ambició; una mena de miracle de la col·laboració i la disciplina. La seva verticalitat desafiant només és possible per la seva horitzontal capacitat organitzativa. És el triomf del grup, l'expressió de la capacitat de l'esforç humil i persistent. És un model insuperable de cultura cooperativa, adoptat com a referència en moltes organitzacions empresarials i programes universitaris.

La poderosa emergència dels castells és potser, ara mateix, la millor font de metàfores per als reptes socials i nacionals que ja estem afrontant. És una història d'èxit que ha de continuar irradiant la seva vitalitat per tots el replecs de la cultura popular del país. Prosseguint l'adaptació als canvis; extreman la permeabilitat i l'accessibilitat; evitant les temptacions desnaturalitzadores. Per molts anys, plens de noves fites. Per una llarga trajectòria d'exemplaritat.

MANOLO GARCÍA